

Які знання повинен мати фахівець із землевпорядкування

Землевпорядник — це спеціаліст, який організовує ефективне використання земель [Електронний ресурс: <https://www.work.ua/career-guide/landmanager/?setlp=ua>].

У навчальному посібнику «Термінологія землеустрою» за загальною редакцією проф. І.П. Ковальчука (2015 р.) *землевпорядник* – це спеціаліст у царині кадастру земельного та землевпорядкування.

Сучасний *землевпорядник* – це фахівець в галузі державного управління, економіки, екології, права, територіального планування, геоінформатики, який має вміння якісно і на високому кваліфікаційному рівні готувати управлінські й проектні рішення, розробляти документацію із землеустрою [Іванофранківський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування. Електронний ресурс: <https://fclnup.if.ua/heodeziia-ta-zemleustrii/>].

Землевпорядник – це менеджер земельних ресурсів [Одеський обласний центр зайнятості. Електронний ресурс: <https://ode.dcz.gov.ua/publikaciya/zemlevporyadnyk-ce-menedzher-zemelnyh-resursiv>]

Отже, *стале наукове визначення терміну «землевпорядник» відсутній.*

Що робить землевпорядник (за різними електронними джерелами)

Землевпорядник відводить землі для громадських потреб, фермерських господарств, промислових підприємств та під будівництво приватних будинків.

Він визначає межі та розміри земельних наділів, а також стежить за тим, щоб кожен клапчик землі використовувався раціонально та відповідно до закону.

Крім того, землевпорядник бере участь у розгляді земельних суперечок громадян, підприємств та установ. Веде облік та моніторинг земель і угідь району.

Які навички потрібні землевпоряднику (за різними електронними джерелами)

- Знати земельне законодавство та вміти застосовувати його на практиці.
- Знати природоохоронне законодавство.
- Вміти користуватися геодезичними й аерофотографічними приладами.
- Обробляти геодезичні обміри та складати графічну частину до документації із землеустрою.
- Знати технологію проведення землевпорядних робіт.
- Мати уявлення про способи освоєння та поліпшення земель, про системи протиерозійних заходів.
- Знати, як розробляти та раціонально оформлювати документацію із землеустрою.
- Вміти користуватись програмами AutoCad, Digital.
- Бажано мати просторове мислення та гарну зорову пам'ять, бути відповідальним і організованим.

Переваги та недоліки в роботі землевпорядника

<ul style="list-style-type: none">○ Затребуваність професії. Послуги землевпорядника потрібні усім, у кого є земельні наділи.○ Динаміка. Землевпорядники стежать за змінами земельного законодавства та в курсі всіх змін.○ Різносторонність. Робота як в офісі, так і «в полях». За своїм	<ul style="list-style-type: none">○ Робота на відкритому повітрі за будь-яких погодних умов та температур.○ Робота з людьми різних характерів та настроїв. Робота під час земельних суперечок, що можуть проходити не у надто дружній атмосфері.
--	---

<p>змістом робота землепорядника близька до топографа, геодезиста і кадастрового інженера.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Робота для тих, хто любить точність, скрупульозність та складання документації. <p>Можливість професійного та кар'єрного зростання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Часті зміни земельного законодавства. Землепорядникам треба завжди бути в курсі останніх змін. <p>Багато роботи з документацією, що потребує високої концентрації та самомотивації.</p>
--	---

Як самі землепорядники оцінюють свою професію

За даними опитування Work.ua серед зареєстрованих шукачів із досвідом роботи землепорядником.

Кар'єрне зростання **4.0**

Зарплата **2.0**

Задоволеність професією **4.0**

Безпека **3.0**

Баланс між роботою та життям **4.0**

Сайт громади. **Землепорядник – це менеджер земельних ресурсів!**

Землепорядник — спеціаліст, який володіє знаннями про земельне право, земельний кадастр, землепорядкування та управління земельними ресурсами, має відповідну освіту та належну кваліфікацію [[URTL: https://gryshkovecka-gromada.gov.ua/news/1615554998/](https://gryshkovecka-gromada.gov.ua/news/1615554998/)].

Сайт коледжу. **ОПН Геодезія та землеустрій**

Землепорядник — спеціаліст, який володіє знаннями про земельне право, земельний кадастр, землепорядкування та управління земельними ресурсами, має відповідну освіту та належну кваліфікацію. Професія землепорядника передбачає глибоке розуміння процесів, які відбуваються в природі [[URTL: https://vk.mnau.edu.ua/page45](https://vk.mnau.edu.ua/page45)].

Землепорядник займається:

- ◆ організацією ефективного використання земель, їх охороною, контролем за дотриманням земельного законодавства;

- ◆ складанням експлікації, проведенням зйомки, нівелювання та ін.;
- ◆ складанням проектів міжгосподарського і внутрішньогосподарського землеустрою з економічним обґрунтуванням;
- ◆ веденням земельно-облікової документації;
- ◆ проведенням заходів із землеустрою, забезпеченням безпечного проведення робіт.

Фахівцю із землевпорядкування необхідно розумітися на питаннях землекористування і землеустрою, законодавства у сфері землекористування, охорони природи, знати технологію проведення робіт із землевпорядкування, професійно використовувати геодезичні прилади, знати способи освоєння і поліпшення земель, системи протиерозійних заходів.

Сутність професії «землевпорядник» відображена у самій назві, яка складається зі сполучення слів «впорядкування» та «земля». Діяльність такого фахівця спрямована на виконання заходів з впорядкування землі з метою подальшого ефективного її використання та охорони.

ЗЕМЛЕВПОРЯДНИК (*сайт запрошуємо на роботу та навчання*)

Загальна характеристика професії

[URL: https://robota.lviv.ua/index.php/business/ABC_jobs/zemlevporyadnik]

Фахівець з організації ефективного використання земель.

Посадові обов'язки

Організація ефективного використання земель, їхня охорона, контроль за дотриманням земельного законодавства. Складає експлікації, робить зйомку і велірування, складає проекти міжгосподарського і внутрішньогосподарського землеупорядження з економічним обґрунтуванням, веде земельнооблікову документацію, проводить заходи із землевпорядкування, забезпечує безпечне проведення робіт.

До компетенції спеціаліста-землевпорядника сільської, селищної, міської ради також належить підготовка і внесення на розгляд виконавчого комітету ради пропозицій щодо:

- - встановлення ставки земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, вилучення (викупу), а також надання

під забудову та для інших потреб земель, що перебувають у власності територіальної громади;

- прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні;

- дотримання землекористувачами та власниками земельних ділянок земельного та природоохоронного законодавства, використання і охорона земель, природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, відтворення лісів;

- розпорядження землями територіальних громад;

- підготовка висновків з приводу надання або вилучення в установленому законом порядку земельних ділянок, що проводиться органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

- погодження проектів землеустрою;

- підготовка проекту звернення до районної ради стосовно встановлення і зміни меж сіл та селищ.

Повинен знати

Основні напрямки розвитку питань землекористування і землевпорядкування, основні матеріали у сфері землекористування, технологію проведення землевпорядних робіт, устрій геодезичних і аерофотографічних інструментів і приладів, способи освоєння і поліпшення земель, системи протиерозійних заходів, законодавство про охорону природи. Бути обізнаним у роботі з комп'ютером (Windows, Microsoft Word, Excel). Мати знання основних засад діловодства та правил ділового етикету.

Спеціаліст-землевпорядник відповідно до покладених на нього завдань та обов'язків несе відповідальність:

- за неналежне виконання покладених на нього цією інструкцією завдань та обов'язків, перевищення своїх повноважень, порушення спеціальних обмежень щодо посадових осіб органів місцевого самоврядування - статей 12, 13, 23 Закону України "Про роботу в органах місцевого самоврядування", чинного законодавства України про працю та статей 7, 8, 9 Закону України "Про боротьбу з корупцією";

- за неповноту та недостовірність інформації, яка надається на розгляд виконавчого комітету, сесії сільської, селищної, міської ради, районного відділу земельних ресурсів;

- в інших випадках, встановлених законодавством.

Разом з тим, головним завданням вищої землепорядної освіти є підготовка фахівців у сфері «Геодезії та землеустрою», які мають чіткі уявлення про *усталений розвиток земельних відносин, дотримуються правових і екологічних норм та соціально-економічних вимог у професійній діяльності, самостійно мислять, здатні до творчого наукового пошуку, спроможні вирішувати завдання щодо використання та охорони земель і інших природних ресурсів, є конкурентоспроможними на ринку праці*. Вищезазначені здобуті якості є визначальними в особистісно-професійному профілі інженера-землепорядника.

Поняття «Професійна компетентність» інженера-землепорядника характеризується ємністю та включає ряд компетентностей, серед яких найвищу позицію, згідно з Європейською системою кваліфікацій (ЄСК) посідає *дослідницька*. Відповідно до нових вимог *дослідницька компетентність*, набута під час навчання у ВНЗ, *є інтегративним утворенням, тісно переплітається з іншими складовими професійної компетентності*.

Дослідницька компетентність як цілісна інтегративна якість особистості, що поєднує *знання, уміння, навички, досвід діяльності дослідника, ціннісне ставлення та особистісні якості та виявляється в готовності й здатності здійснювати дослідницьку діяльність з метою отримання нових знань шляхом застосування методів наукового пізнання, застосування творчого підходу в цілепокладанні, плануванні, прийнятті рішень, аналізі та оцінці результатів дослідницької діяльності* [Головань М. С. Сутність та зміст поняття «дослідницька компетентність» / М. С. Головань, В. В. Яценко // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі : збірник наукових праць. Випуск VII. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2012. – С. 55–62].

Проте, практика освітянської діяльності вказує на інші тенденції.
Зокрема:

!) НУБіП. [URL:

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/193_geodeziya_ta_zemleustriy.pdf]

ОПІ Геодезія та землеустрій. Бакалавр. Відсутні дисципліни: *Землевпорядний процес; Землевпорядне проектування; Планування використання та охорони земель; Територіально-просторове планування розвитку землекористування; Земельне право; Екологія землекористування; Економіка землекористування*

2) Львівський національний університет природокористування.

[URL: <https://lnup.edu.ua/attachments/article/.pdf>]

ОПІ Геодезія та землеустрій. Бакалавр. Відсутні дисципліни: *Землевпорядний процес; Землевпорядне проектування; Планування використання та охорони земель; Територіально-просторове планування розвитку землекористування; Екологія землекористування; Економіка землекористування*

3) Харківський біотехнологічний університет. [URL:

<https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/osvitnya-diyalnist/osvitni-programi/>]

ОПІ Геодезія та землеустрій. Бакалавр. Відсутні дисципліни: *Землевпорядний процес; Екологія землекористування; Економіка землекористування*

Зазначимо, що якість підготовки сучасного фахівця із землевпорядкування, з точки зору компетентнісного підходу, розуміється в сучасних дослідженнях як рівень розвитку професійних умінь і сформованості психологічної готовності до професійної діяльності.

На цій підставі вважаємо, що *цілісна професійна компетентність інженера-землевпорядника* дає йому можливість *ефективно вирішувати коло професійних завдань*, а *науково-дослідна компетентність є її складовою частиною*. Через це формування науково-дослідницької компетентності майбутнього землевпорядника передбачає **перехід від навчальної діяльності до науково-дослідної і далі до професійної в**

контексті ефективного вирішення певного кола професійних завдань визначених статтею 183 Земельного кодексу України. :

Нагадаю, що згідно статті 183 *основними завданнями землеустрою є:*

1) *реалізація політики держави щодо науково обґрунтованого перерозподілу земель, формування раціональної системи землеволодінь і землекористувань з усуненням недоліків у розташуванні земель, створення екологічно сталих ландшафтів і агросистем;*

2) інформаційне забезпечення правового, економічного, екологічного і містобудівного механізму регулювання земельних відносин на національному, регіональному, локальному, господарському рівнях шляхом розробки пропозицій по встановленню особливого режиму і умов використання земель;

3) встановлення на місцевості меж адміністративно-територіальних одиниць, територій з особливим природоохоронним, рекреаційним і заповідним режимами, меж земельних ділянок власників і землекористувачів;

4) *здійснення заходів щодо прогнозування, планування, організації раціонального використання та охорони земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;*

5) *організація територій сільськогосподарських підприємств із створенням просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження прогресивних форм організації управління землекористуванням, удосконалення співвідношення і розміщення земельних угідь, системи сівозмін, сінокосо- і пасовищезмін;*

6) розробка системи заходів по збереженню і поліпшенню природних ландшафтів, відновленню і підвищенню родючості ґрунтів, рекультивації порушених земель і землюванню малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, висушення, зсувів, вторинного засолення і заболочення, ущільнення, забруднення промисловими відходами і хімічними речовинами та інших видів деградації, по консервації деградованих і малопродуктивних земель, попередженню інших негативних явищ;

7) організація територій несільськогосподарських підприємств, організацій і установ з метою створення умов ефективного землекористування та обмежень і обтяжень у використанні земель.

Нами виділено 1, 4 і 5 завдання які неможуть бути реалізовані без знань *науково-дослідної компетентності*, яка має бути наявна у *магістрів-землевпорядників*.

Крім вказаних завдань, необхідно доповнити завдання охорони земель (забезпечення збереження та відтворення земельних ресурсів, екологічної цінності природних і набутих якостей земель), формування сталого землекористування, пошук інновацій капіталізації землекористування і т.д.

Разом з тим, практика освітянської діяльності вказує на інші тенденції. Зокрема:

1) НУБіП. ОПП за спеціальністю «Геодезія та землеустрій» - магістр

Інтегральні компетентності - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою або у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних знань та методів геодезичних, фотограмметричних, геоінформаційних, картографічних технологій і систем та кадастру і оцінки нерухомості (*землевпорядна наука відсутня*)

2) Львівський національний університет природокористування. ОПП за спеціальністю «Геодезія та землеустрій» - магістр

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати задачі прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою. (*загальна фраза, землевпорядна наука відсутня*)

3) Харківський біотехнологічний університет. ОПП за спеціальністю «Геодезія та землеустрій» - магістр

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати *складні задачі і проблеми у сфері геодезії та землеустрою, землеустрою та кадастру при здійсненні професійної діяльності* або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань

Разом з тим, **інтегральна компетентність** фахівця із землевпорядкування повинна включати знання *які забезпечують порозуміння та керованість земельних відносин і просторової та інституціональної організації використання і охорони*

земель у соціально-економічному середовищі, опрацьовуючи та інтерпретуючи для землекористувачів інформацію про факти та явища формування об'єктів земельної власності, упорядкування сталого використання земель і інших природних ресурсів та функціонування відносин прав власності на землю і земельного капіталу.

В основу формування ОПП підготовки бакалаврів і магістрів із землепорядкування повинна бути покладена концепція **«новітнього землепорядкування»** яка передбачає перехід існуючої методології землепорядкового проектування **«земельна ділянка – режим її використання – землекористування як сукупність земельних ділянок - територія»** до новітньої - **«простір – територія – система землекористування – режим землекористування – земельна ділянка»**

Термін **«новітнє землепорядкування»** включає знання щодо конституційної вимоги **«особливої охорони земель»** і **«сталого (збалансованого) землекористування»** які виражаються через категорію **«відтворення земельних та інших природних благ»**, яка розуміється в широкому розумінні як **триєдиний процес**, що включає: **«відновлення (охорону) екологічних систем землекористування» – «експлуатацію земельних та інших природних ресурсів» – «розумне землегосподарювання»**.

Це підтверджується проведеними нами дослідження тренду актуальності дисциплін у сфері системи землепорядкування в Україні (табл.).

Як свідчать дані табл. в Україні на першому місці по вживаністю дисципліна **«Територіально-просторове планування розвитку землекористування» - 42,4 млн разів**, на другому місці вживаності дисципліна **«Оцінка земель» - 37,4 млн.**, на третьому – **«Земельний ринок» - 12,2 млн**, на четвертому місці **«Управління земельними ресурсами» - 2,6 млн.** **«Планування використання та охорони земель», «Економіка землекористування», «Земельні відносини»** відповідно **848, 564, 519 тис.** Інженер землепорядник як спеціальність вживається тільки 164 тис.

Таблиця

Тренд актуальності дисциплін у сфері системи землевпорядкування в Україні станом на листопад 2023 р.

Землевпорядні терміни	Тренд в Google, тис.
Територіально-просторове планування розвитку землекористування	42 400
Оцінка земель	37 400
Земельний ринок	12 200
Управління земельними ресурсами	2 650
Планування використання та охорони земель	848
Економіка землекористування	564
Земельні відносини	519
Управління землекористуванням	506
Екологія землекористування	468
Землеустрій	348
Геодезія	310
Земельний кадастр	236
Землевпорядкування	178
Інженер землевпорядник	164

Google (гугл) – назва однієї з найпотужніших пошукових систем у Всесвітній мережі інтернет.

Відповідно, постає питання щодо досліджень, які дисципліни є найбільш затребуваними для фаху «*Землевпорядник*», на сьогодні і на майбутнє ?